

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา

ระยะที่ 2 การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้โครงการพัฒนาจิตอาสา

รายละเอียดในแต่ละระยะ มีดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา

การดำเนินการในระยะที่ 1 มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวนทั้งสิ้น 30 คน ได้แก่ หัวหน้าวิชาการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 10 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 10 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน 5 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์แต่ละคนเพื่อหาแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 ได้ทราบสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในระยะนี้ ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. การสร้างและหาคคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4.2 วิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

4.3 ดำเนินการร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำประเด็นที่ได้ศึกษามาจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4.4 นำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พร้อมทั้งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4.5 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

4.6 การหาคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

4.6.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สำราญ กำจัดภัย ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4.6.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พุฒจักร สีธิ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4.6.3 ดร.ปทุมทิพย์ ม่านโคกสูง อาจารย์ประจำสาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4.6.4 นายคุณคำ ราชพล คณะแผนกการศึกษาและกีฬา แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4.6.5 นายลำแก้ว เกตตะวง ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวันนะเขต เมืองโกสอนพรมิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4.7 ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปจึงจะถือใช้ได้ ถ้าต่ำกว่าจะต้องปรับปรุงในด้านนั้น โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Items Objectives Congruence : IOC) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ กำหนดค่า ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2542, หน้า 10) ซึ่งผลประเมินค่าความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญของข้อคำถาม เท่ากับ 100 ทุกข้อ ถือว่าทุกข้อใช้ได้

ถ้าเห็นว่าสอดคล้องให้คะแนน +1

ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้องให้คะแนน -1

ถ้าเห็นว่าไม่แน่ใจให้คะแนน 0

4.8 ปรับปรุงแก้ไขประเด็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.9 จัดทำประเด็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลในการวิจัย

5.1.2 ผู้วิจัยนำประเด็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5.1.4 นำผลที่ได้จากการประเด็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชน

การดำเนินการในระยะที่ 2 มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย

เพื่อการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. วิธีดำเนินการ

2.1. นำประเด็นจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ในระยะที่ 1 มารวบรวมสนทนากลุ่มเพื่อวางกรอบของ (ร่าง) การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 ผู้วิจัยนำกรอบของการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มากำหนดรายละเอียดในรูปของโครงการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

2.3 ผู้วิจัยส่งรูปแบบการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในรูปของโครงการในโรงเรียนไปให้กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมตามที่ปรากฏในการวิจัยระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือแก้ไขส่วนที่ขาดหายไป เพื่อความสมบูรณ์ของกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติในที่สุด

2.4 ข้อมูลที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขต้นฉบับอีกครั้งและพิมพ์ส่งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมก่อนนำไปใช้

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวน 10 คน หัวหน้าวิชาการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน 2 คน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อ (ร่าง) แผนการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) โครงสร้างสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และ 2) แบบบันทึกการประชุม

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัด กิจกรรมพัฒนาจิตอาสา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง การพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 3 การทดลองใช้โครงการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชน

การดำเนินการในระยะที่ 3 มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย

เพื่อทดลองใช้โครงการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 นำเอากิจกรรมในรูปแบบโครงการเพื่อพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชน ในโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาใช้ปฏิบัติกับนักเรียนโรงเรียนมัธยมสมบุญสะหวัน จำนวน 35 คน จำแนกเป็น ชาย จำนวน 28 คน และหญิง จำนวน 7 คน ปีการศึกษา 2559 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร

2.2 การดำเนินโครงการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวัน แขวงสหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ดำเนินไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ในโครงการ ซึ่งรวมถึงวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วัดและวัน เวลา งบประมาณ โดยทำการ pretest ในป้ายวันที่ 7 เมษายน 2559 ก่อนการอบรมและทำกิจกรรมจิตอาสา แล้วทำการอบรม และทำกิจกรรมจิตอาสาต่อในป้ายวันที่ 14 เมษายน 2559 และวันที่ 21 เมษายน 2559 ตามลำดับจนเสร็จสิ้น จึงทำการposttest หลังการจัดกิจกรรมวันสุดท้าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบวัดการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวัน แขวงสหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม (a test of Public mind)

3.2 ลักษณะของแบบวัดการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวัน แขวงสหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นแบบเลือกตอบ (ก ข ค ง)

3.3 การทดลองใช้แบบวัดการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวัน แขวงสหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก่อนใช้จริงโดยใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลปรากฏว่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .58 - .89 และมีความยากง่ายระหว่าง .53 - .82 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .90

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

4.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

4.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (สมนึก ภัททิยธนี, 2544, หน้า 219-221) ดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกับจุดประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 หรือข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินให้ 2 ใน 3 เป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ โดยคะแนนพิจารณาความสอดคล้อง ดังนี้

ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง + 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงตามเนื้อหาที่ระบุ

ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความวัดตรงตามเนื้อหาที่ระบุ

ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง - 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความวัดตรงตามเนื้อหาที่ระบุ

4.2.2 แบบวัดการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม กิจกรรมการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) (วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2553, หน้า 185-191)

4.2.4 การวิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น มีดังนี้

4.2.4.1 การวิเคราะห์ความยากง่าย

$$\text{สูตร } p = \frac{H + L}{N}$$

p แทน ค่าความยาก

H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงทำถูก

L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำทำถูก

N แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำรวมกัน

เกณฑ์การพิจารณา ค่า p ที่ใช้ได้ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 0.8

4.2.4.2 การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก

$$r = \frac{H - L}{N_H} \text{ หรือ } \frac{H - L}{N/2}$$

r แทน ค่าอำนาจจำแนก

H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก

L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

N_H หรือ N_L แทน จำนวนคนกลุ่มสูงหรือจำนวนคนกลุ่มต่ำ

เกณฑ์การพิจารณา ค่า r ที่ใช้ได้ควรมีอยู่ระหว่าง + 0.2 ถึง + 1.00

4.2.4.3 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ใช้กับแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า วิธีนี้เรียกว่าการหา “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α = Coefficient) ดัดแปลงมาจาก KR - 20 ใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

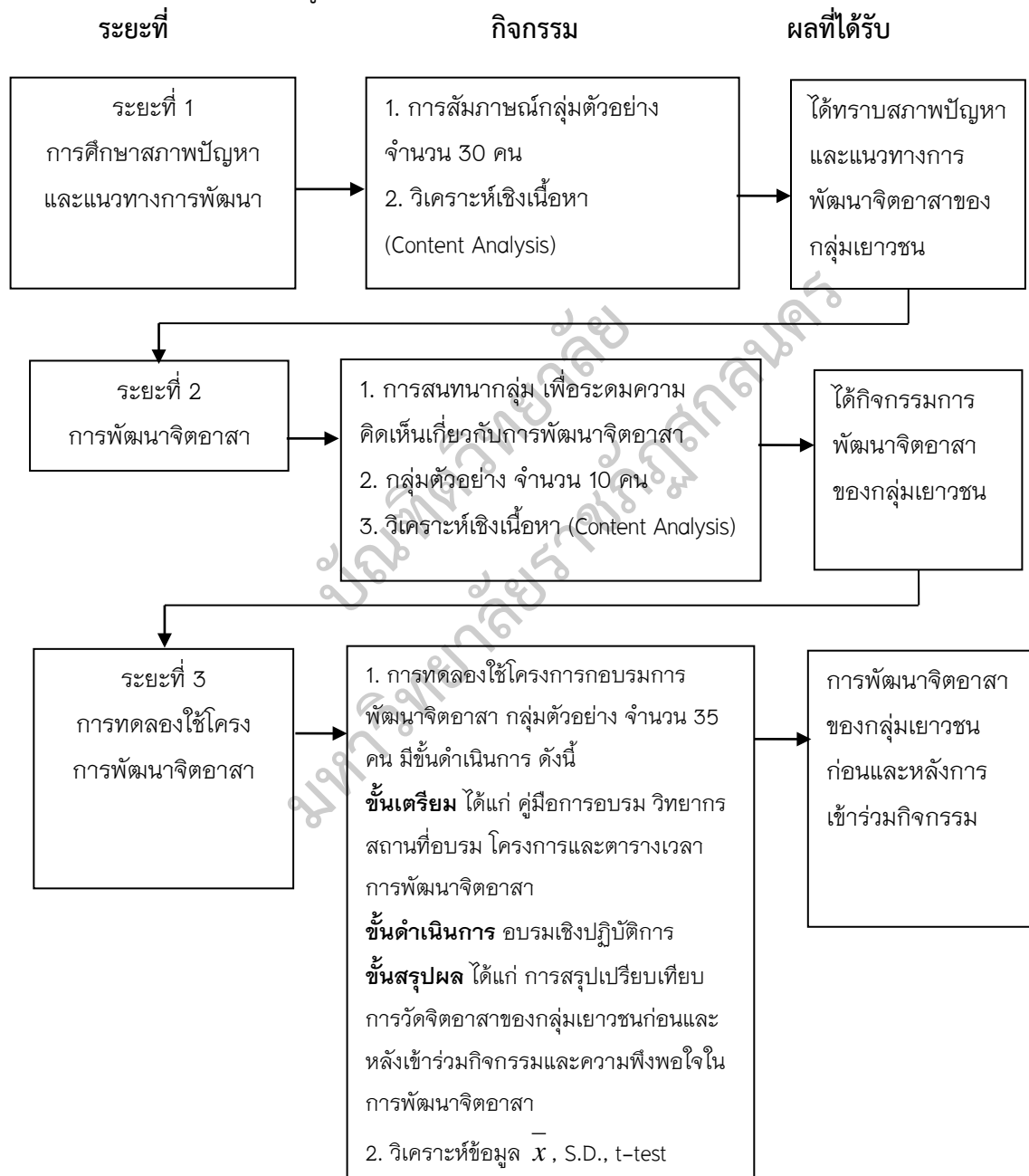
เมื่อ α แทน ความเที่ยงของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อคำถาม

$$\sum S_i^2 \quad \text{แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ}$$

$$S_t^2 \quad \text{แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ}$$

สรุปการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตอาสาของกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนมัธยมสมบูนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 วิธีดำเนินการวิจัย